

CAPUT XXXIII.

Cinnabaris Mineralis preparata usum in adfectibus infimi ventris adducit.

IN cholera humida, cardialgia, singultu, vomitu & appetitu nimio, præmissis præmittendis, maximum solatium adfert Cinnabaris nativa, si cum pulvere bezoardico, oculis ☉. coralliis rubris, matre perlarum præp. oleo caryophyllorum & uno atque altero grano laudani opiatî permisceatur, & ita pulvis præcipitans paretur.

In adfectu hypochondriaco & scorbutico à sero falso & acri, Cinnabaris nativa, ob æur suum blandum, suave, mite ac anodynum, virtutemque humores demulcendi eorumque acrimoniam mitigandi, sanguinemque ipsum depurandi, multis aliis remediis palmam præripit.

In adfectibus hepatis Cinnabaris nativa apprehenditur proficua; & dolor hypochondriorum contumax cum lichenibus toto corpore se exferentibus, hæc potissimum solâ feliciter curatur.

In intestinorum etiam adfectibus, ut colica, ileo, diarrhœis & dysenteriis, ut & in hæmorrhoidibus, valdè dolentibus vel aliter affectis non minorem usum Cinnabaris nativa habet, cum æur suave atque temperatum obtineat, partibus membranosis sit admodum amica, tensionem ac vellicationem omnem membranosi generis tollat, humorum acorem & acrimoniam absorbeat & præcipitet, si potissimum etiam cum aliis medicamentis carminativis & anodynis, bezoarticis antidysentericis, &c. exhibeatur.

Sic

Sic observavimus etiam sæpius, pulveres præcipitantes, v. gr. vel ex solis conchis, coralliis rubris, oculis ☉. præparatis cum Cinnabari nativa, item pulverem absorbentem, jam dictum excitasse appetitum insigni & notabili cum juvamine.

Præcipitantia enim talia per accidens restringendo quasi & in ordinem redigendo præcipuè acidum excedentem in ventriculo humorem, quandoque possunt appetitum ciere & reducere; neque enim fermentum ventriculi legitimè habet, si excessivè sit acidum.

Vermes necat Cinnabaris nativa, licèt non expellat semper; undè, licèt minus concinnè, quidam eò progrediuntur, ut Cinnabarin ☿nii, si qua virtus epileptica in ea sit, nonnisi in sympathica epilepsia, à vermibus oriunda, prodesse asserant.

Cinnabaris nativa, quatenus est optimum nervinum, in calculo prodest. Optimum nervinum est, cum naturam & nervos roborat. Hinc Excell. *Wedelius de medicam. facult. lib. 1. sect. 3. cap. 9. & lib. 2. sect. 2. cap. 10.* in nephritide & calculo renum eam convenire dicit. Si enim dolor admodum urgeat, vigiliæque hinc & deniq; forsàn lipothymia oriantur, temperatiora lithontriptica, nec non nervina, demulcentia & anodyna sunt adhibenda, ut dolore sedato, natura longè magis roborata eò valentius insurgere possit. Sic pulvis ex oculis ☉. Cinnabari minerali & laudano opiato constans ab Excell. *Dan. Ludovici Pharmac. dissert. 1. pag. 449.* commendatus, crebriori Medicorum experientiâ longè optimus est; cui resolventia alia ex spermate ceti, & le volatili succini aliisque interdum utiliter miscentur.

Uterina, sive hysterica inter alia respiciunt etiam
ner-

nervosum genus & ipsam uteri substantiam membranofam & nervis maximè irrigatam, quæ insignem consensum cum capite habet: talia sunt nervina omnia & cephalica dicta, quære balsamico volatili pollentia, spirituosa, suavia, ut melissa, salvia, rosmarinus, lavendula, &c. castoreum, succinum, utraque θ le volatili oleoso foeta, &c. ac præ omnibus aliis Cinnabarina. Sic experientiâ practicâ constat, Cinnabarinativam *Ungaricam* maximè solari adfectus hystericos, & motus uteri convulsivos; hinc dici potest optimum uterinum; membranofam enim & nervosam uteri substantiam irritatam valdè placat. Et ob absorbendi & humorum acrimoniam mitigandi virtutem, medicamentum sine pari in epilepsia hysterica est. Ita pulvis absorbens, cujus compositionē Cinnabaris nativa ingreditur, in hysteris adfectibus est utilissimus. Ex quibus hunc colligimus canonem medico-practicum: omnia cephalica sunt quoque uterina; sive in specie: omnes herbæ cephalicæ etiam uterum respiciunt, & vice versâ. In quo sensu potissimum hic canon, ob societatem substantiæ, & convenientiam ac analogiam partium nervosarum valet.

Fœtum pellit Cinnabaris nativa, quatenus mitigat, & nervosum genus solatur, cujus irritatio dolorifica sæpè difficiliorem partum reddit. Cinnabaris etiam, tanquam uterinum confortans, fœtus exitum accelerat. Confer. *Chr. Langii Miscellan. Curios. tit. 32. pag. 97.*

& seq.